

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 23. juni 2016
Sagsnummer: 2016-221

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering notat om ændring af godkendelsesbetingelserne for aktivstoffet glyphosat i henhold til forordning 1107/2009 om plantebeskyttelsesmidler (komitésag).

Der skal stemmes om forslaget i den stående komité for planter, dyr, fødevarer og foder, sektion plante-helse den 27. -28. juni 2016.

Forslaget vurderes at påvirke miljøbeskyttelsesniveauet i Danmark neutralt, og påvirke human sundhedsbeskyttelse positivt.

Regeringen agter at stemme for Kommissionens forslag om ændring af godkendelsesvilkår for glyphosat.

Med venlig hilsen

Henrik Hedeman Olsen

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om “Draft Commission Implementing Regulation (EU) No SANTE/10903/2016.. of ... amending Implementation Regulation (EU) No 540/2011, as regards the conditions of approval of the active substance glyphosate”. (Komitesag)

Resumé

Kommissionen foreslår, at godkendelsesbetingelserne for aktivstoffet glyphosat ændres i henhold til forordning 1107/2009 om plantebeskyttelsesmidler. Hvis forslaget bliver vedtaget, vil det betyde, at stoffets ændrede godkendelsesbetingelser bliver opført på bilag til Kommissionens forordning nr. 540/2011 af 25. maj 2011 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 for så vidt angår listen over godkendte aktivstoffer. Kommissionens forslag indebærer, at hjælpestoffet POE-tallowamin vil blive forbudt i glyphosatholdige sprøjtemidler, at der skal tages særligt hensyn til risikoen ved anvendelse i specielle områder herunder offentlige parker og, at der skal tages særligt hensyn til anvendelsen af glyphosat før høst.

Der er ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for regioner eller kommuner. Der er marginale administrative konsekvenser for staten, da de danske godkendelser af midler indeholdende hjælpestoffet tallowamin skal trækkes tilbage.

Der skal stemmes om forslaget i den stående komité for planter, dyr, fødevarer og foder, sektion plantehelse den 27. -28. juni 2016.

Forslaget vurderes at påvirke miljøbeskyttelsesniveauet i Danmark neutralt, og påvirke human sundhedsbeskyttelse positivt.

Regeringen mener, at de ændrede godkendelsesbetingelser er acceptable.

Regeringen agter derfor at stemme for Kommissionens forslag om ændring af godkendelsesvilkår for glyphosat.

Baggrund

Et foreløbigt forslag til Kommissionsforordning "Draft Commission Implementing Regulation (EU) No SANTE/10903/2016 of ... amending Implementation Regulation (EU) No 540/2011, as regards the conditions of approval of the active substance" er fremsendt til medlemsstaterne.

Forslaget har hjemmel i forordning 1107/2009 om plantebeskyttelsesmidler især artikel 21(3), som fastlægger, at hvis Kommissionen konkluderer, at godkendelseskriterierne for aktivstoffer ikke længere er opfyldt, skal Kommissionen vedtage en forordning om tilbagekaldelse eller ændring af godkendelsen af det pågældende stof.

Forslaget er blevet drøftet på arbejdsgruppemøde i Kommissionsregi den 6. juni 2016.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder. Afgiver komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen indenfor to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned forelægge forslaget for appeludvalget.

Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Formål og indhold

Det foreløbige forslag drejer sig om ændring af godkendelsesbetingelserne for aktivstoffet glyphosat iht. forordning om plantebeskyttelsesmidler.

Forslaget er stillet på baggrund af de bekymringer medlemslandene har haft til godkendelsen af glyphosat. Kommissionen har vurderet, at det på baggrund af nuværende videnskabelig og teknisk viden er passende at ændre godkendelsesbetingelserne især mht. at forbyde hjælpestoffet tallowamin i sprøjtemidler indeholdende glyphosat. EFSA har udarbejdet en konklusionsrapport over risikovurderingen for hjælpestoffet tallowamin. Rapporten konkluderer, at sammenlignet med glyphosat er tallowamin betydeligt giftigere i mange af de forsøg, der ligger til grund for vurdering af stofferne. Rapporten er tilgængelig på EFSA's hjemmeside: <http://www.efsa.europa.eu>.

Glyphosat er godkendt til ukrudtsbekæmpelse under forordning nr. 540/2011

Forslaget om ændret godkendelse i henhold til Art. 21(3) af glyphosat indeholder som noget nyt ift. det i marts 2016 fremsendte rammenotat om "Draft Commission Implementing Regulation (EU) No SANTE/10026/2016.. of ... concerning the renewal of approval of the active substance Glyphosate in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and the Council concerning the placing of plant protection products on the market, and amending the Annex to Implementing Regulation (EU) No 540/2011 en række ændringer af de eksisterende godkendelsesbetingelser:

- Medlemslandene skal tage særligt hensyn til risikoen ved anvendelse i specielle områder jf. Artikel 12(a) i Direktiv 2009/128/EC: områder, der bruges af offentligheden eller udsatte, såsom offentlige parker og haver, sportspladser, rekreative områder, skolegårde og legepladser samt i umiddelbar nærhed af sundhedsfaciliteter

- Medlemslandene skal tage særligt hensyn til at anvendelsen af glyphosat før høst er i overensstemmelse med god landbrugsmæssig praksis
- Medlemslandene skal sikre, at de glyphosatholdige sprøjtemidler ikke indeholder hjælpestoffet POE-tallowamin (CAS No 6791-26-2)

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har udgivet en resolution om glyphosat, hvor i Parlamentet fremsatte en række henstillinger til Kommissionen med hensyn til restriktioner vedr. anvendelsen af glyphosat. Flere af disse henstillinger er blevet imødekommet i form af de ændrede godkendelses vilkår, der nu foreslås vedr. glyphosat.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Aktivstoffet glyphosat er godkendt i henhold til forordning 1107/2009 om plantebeskyttelsesmidler, som er direkte gældende i Danmark.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Hvis forslaget bliver vedtaget, vil stoffet fortsat, dog med ændrede godkendelsesvilkår, være optaget på bilag til Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) Nr. 540/2011 af 25. maj 2011 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 for så vidt angår listen over godkendte aktivstoffer. Denne liste er direkte gældende i Danmark, og der vil derfor ikke være lovgivningsmæssige konsekvenser af forslaget.

Der er godkendt plantebeskyttelsesmidler med glyphosat i Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Der er marginale administrative konsekvenser for staten, da godkendelser af midler indeholdende hjælpestoffet tallowamin (CAS No 61791-26-2) skal trækkes tilbage.

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser. Fordi sprøjtemidler med tallowamin ikke længere kan godkendes.

Der er 34 glyphosatholdige sprøjtemidler på det danske marked, som vil skulle trækkes tilbage, da de indeholder hjælpestoffet POE-tallowamin. Kun 5 af sprøjtemidlerne er blevet solgt i 2015. To af disse midler sælges til private. Firmaerne kan søge om godkendelse af sprøjtemidler med glyphosat med en ny sammensætning. De fleste sprøjtemidler med glyphosat er allerede i dag uden POE-tallowaminer i Danmark.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Dette forslag vil påvirke beskyttelsesniveauet positivt for så vidt angår human sundhed i Danmark. Ved en ændring af godkendelsesbetingelserne vil glyphosat sprøjtemidler, som indeholder

hjelpestoffet tallowamin, som er problematisk for sundheden, blive forbudt. Forslaget vurderes at påvirke miljøbeskyttelsesniveauet neutralt.

Høring

Sagen har været i høring i EU-miljøspecialudvalget 17. – 20. juni 2016.

Greenpeace opfordrer regeringen til ikke at godkende nogen glyphosat formuleringer, medmindre deres sikkerhed er tilstrækkeligt bevist. Herudover fremfører Greenpeace, at så længe der er videnskabelig usikkerhed omkring de risici, som brugen af glyphosat forårsager, bør EU – baseret på forsigtighedsprincippet – ikke tillade brugen af stoffet.

3F fremfører, at flere kommuner igen begynder at anvende sprøjtemidler på offentlige arealer, hvorfor den frivillige aftale ikke længere holder. 3F mener derfor ikke, at regeringen har opfyldt kravet vedr. offentlige arealer, og at regeringen bør vedtage en lov, der forpligter alle i henhold til kravet fra Kommissionen. Vedr. hjelpestoffet POE-tallowamin understreger 3F, at det er vigtigt, at sprøjteføreren har den fornødne uddannelse, anvender beskyttelsesudstyr, som er testet til at kunne beskytte mod glyphosatholdige midler, for derved at sikre, at sprøjteføreren ikke udsættes for unødigt sundhedsskadelig påvirkning.

DANVA mener ikke, at risikoen for sprækketransport er blevet vurderet tilstrækkeligt i forbindelse med forlængelse af forlængelsen af godkendelsen, og kan derfor ikke anbefale, at Danmark støtter en forlængelse af tilladelsen i sin nuværende form. DANVA fremfører, at det er sandsynligt, at glyphosat udgør en særlig risiko ved anvendelse i perioder med en kombination af sprækketransport og store nedbørsmængder.

Landbrug og Fødevarer kan tilslutte sig en udfasning af produkter, der indeholder POE-tallowamin. Endvidere er L&F bekymret for, at ECHA klassificeringen af glyphosat ændres på sigt og derved vil føre til en stigende pesticidafgift.

Det Økologiske Råd, Danmarks Naturfredningsforening og NOAH foreslår, at det skal være tilladt for medlemslandene at forbyde brug af Roundup i private haver og på offentlige arealer. Endvidere foreslås det også, at det skal være muligt for medlemslandene at forbyde brug af Roundup lige før høst (nedvisning). Og endelig foreslår organisationerne at der skal iværksættes langtidsforsøg med glyphosat, og afsættes EU-midler hertil, hvilket kan give en mulighed for at ændre procedure indenfor forbrug af Roundup i fremtiden.

Bryggeriforeningen anbefaler, at det er god landbrugsmæssig praksis ikke at anvende glyphosat før høst til nedvisning af korn, der skal bruges til fremstilling af øl.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Danmark er bekendt med, at en række lande i EU støtter de foreslåede ændringer i godkendelsesvilkårene.

Forudsat at en administrativ forlængelse af glyphosat er blevet vedtaget ved Appelkomite mødet d 24. juni, forventes det, at også de ændrede godkendelsesbetingelser vedtages med kvalificeret flertal.

Regeringens foreløbige holdning

EU vurderingen har vist, at glyphosat opfylder betingelserne for at godkende stoffet i henhold til pesticidforordningen 1107/2009.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at stoffet opfylder kriterierne for godkendelse iht. i artikel 4 stk. 1-4 i forordning 1107/2009 om plantebeskyttelsesmidler, dvs. at der er vist sikker anvendelse for så vidt angår human sundhed og miljø.

Kommissionen har dog i dette forslag om ændrede godkendelses betingelser fremsat en række yderligere krav til medlemslandene om særlige hensyn ved godkendelsen af sprøjtemidler indeholdende glyphosat.

- Medlemslandene skal tage særligt hensyn til risici ved anvendelse i særlige områder; såsom offentlige parker og haver, sportspladser, rekreative områder, skolegårde og legepladser samt i umiddelbar nærhed af sundhedsfaciliteter.

Regeringen er enig i, at særligt følsomme områder og særligt udsatte grupper skal beskyttes. Dette er en af grundene til, at der i Danmark helt tilbage i 1998 blev indgået en frivillig aftale mellem stat, amt og kommuner, og efterfølgende en ny aftale i 2007 mellem stat, regioner og kommuner med henblik på at udfase brugen af sprøjtemidler på offentlige arealer. Aftalen har medført, at pesticidforbruget på de offentlige arealer er reduceret med 90 procent i perioden 1995 – 2013, og nu anvendes meget begrænset herunder til bekæmpelse af invasive arter. Derfor mener Regeringen, at dette krav allerede er opfyldt i Danmark for så vidt angår alle sprøjtemidler, ikke kun glyphosat.

- Medlemslandene skal tage særligt hensyn til at anvendelsen af glyphosat før høst er i overensstemmelse med god landbrugsmæssig praksis.

I Danmark anvendes glyphosat under særlige omstændigheder før høst i en række afgrøder, fx korn, raps, ærter og hestebønner. Det er op til landmanden at vurdere, om og hvornår denne anvendelse, som kan gælde både bekæmpelse af ukrudt og nedvisning, er nødvendig i betragtning af vejrforhold og ukrudtsmængde. Denne vurdering udføres i henhold til gældende regler og god landbrugsmæssig praksis. Med hensyn til anvendelse til nedvisning (tvangsmodning) viser en redegørelse om emnet udført af Miljøstyrelsen i 2014, at brugen af glyphosat før høst dels sker for at bekæmpe ukrudt i afgrøden og dels sker for at nedvisning afgrøden. Der findes ingen opgørelse over mængden af glyphosat der udbringes i afgrøder før høst, lige som der ikke findes data der viser i hvilken udstrækning behandlingen sker med henblik på ukrudtsbekæmpelse, nedvisning eller begge dele. I forhold til god landbrugspraksis er anvendelsen acceptabel i situationer, hvor udgifterne til høst og/eller tørring er så høje, at der er en klar økonomisk gevinst ved at anvende glyphosat, eller der er en reel risiko for, at afgrøden ellers ikke ville kunne høstes. Disse situationer optræder typisk i år med usædvanligt meget nedbør i vækstsæsonen og/eller omkring høst. Det vurderes sammenfattende, at anvendelsen af glyphosat før høst ikke er i strid med principperne for IPM, såfremt behovet for anvendelsen er sandsynliggjort. De mulige kemiske alternativer er enten mere miljø- og sundhedsbelastende eller har ringere virkning over for ukrudtet.

Endvidere viser redegørelsen, at der ikke er nogen risiko for forbrugeren ved konsum af korn eller kornprodukter efter denne anvendelse. Som udtryk for et forsigtighedsprincip foreligger der imidlertid aftaler mellem landbruget og aftagerne om, at korn, der er sprøjtet før høst, ikke anvendes til malt eller til brødkorn. Regeringen mener derfor, at der ikke er grund til at forbyde anvendelsen før høst i Danmark, men støtter samtidig Kommissionens henstilling om, at denne anvendelse ikke bør finde sted unødigt.

- Medlemslandene skal sikre, at de glyphosatholdige sprøjtemidler ikke indeholder hjælpestoffet POE-tallowamin (CAS No 6791-26-2)

EFSA vurderer i en særlig udtalelse om hjælpestoffet POE-tallowamin, at det har en højere toksicitet end glyphosat, og at der er bekymring for POE-tallowamins potentiale for skader på arveanlæg og hormonforstyrrende egenskaber. Derfor foreslår kommissionen i deres udkast til ændring af godkendelsesbetingelserne for glyphosat, at medlemslandene udelukker anvendelsen af POE-tallowaminer i glyphosatholdige sprøjtemidler. Regeringen støtter dette forslag.

Regeringen agter på baggrund af ovenstående at støtte forslaget om ændrede godkendelsesbetingelser, idet det konkluderes, at Kommissionens krav til medlems staterne allerede er opfyldt for så vidt angår risiko på særlige områder og opfyldelse af god landbrugsmæssig skik ved anvendelse før høst.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.